

14 Ιουνίου 451

Η μάστιγα του θεού

Ο μογγολικός λαός των Ούννων ξεκίνησε από τα βόρεια της Ασίας και, στα τέλη του Δ' αιώνα, έφτασε στη Συρία και τη Μ. Ασία. Χωρισμένοι σε μεγάλες ομάδες και με συνεχείς επιδρομές, οι Ούννοι πέρασαν στις αρχές του Ε' αιώνα την Κασπία θάλασσα και προχώρησαν δυτικά, φτάνοντας στα βόρεια σύνορα της Βυζαντινής αυτοκρατορίας.

Στα 434, ένας πανέξυπνος άνδρας, ο Αττίλας, τους ένωσε σε ένα έθνος και ίδρυσε βασίλειο στην περιοχή του Δούναβη. Οι επιδρομές του μέσα στην αυτοκρατορία ήταν συχνές, σκληρές και ανελέητες. Οι σύγχρονοί του τον ονόμασαν «Μάστιγα του θεού». Μια φοβερή επιδρομή, στα 443, σταμάτησε μόνον όταν ο αυτοκράτορας Θεοδόσιος Β' εξαγόρασε την ειρήνη με πολύ χρυσάφι. Στα 447, ξεκίνησε νέα εκστρατεία, ξεθεμελίωσε εβδομήντα πόλεις ανάμεσα στο Δούναβη και το Αιγαίο και δέχτηκε να υπογράψει συνθήκες (448 και 450) με την αυτοκράτειρα Πουλχερία που διαδέχτηκε τον αδερφό της Θεοδόσιο. Με τις συνθήκες που οι Βυζαντινοί χρυσοπλήρωσαν, ο Δούναβης ορίστηκε το σύνορο Ούννων και Βυζαντίου. Ο Αττίλας στράφηκε στη Δύση κι έκανε τρομερές επιδρομές ως τη Γαλατία, επαληθεύοντας την ονομασία «Μάστιγα του θεού». Στη Ρώμη, αυτοκράτορας (από το 426) ήταν ο Ουαλεντινιανός Γ' που είχε στρατηγό τον Αέτιο (γεννήθηκε το 390). Εκείνο τον καιρό, ένας χρησμός προφήτευε πως μόνο ένας βασιλιάς των ζώων μπορούσε να σταματήσει τον Αττίλα. Ο αετός είναι ο βασιλιάς των πουλιών και οι Ρωμαίοι θεώρησαν πως ο Αέτιος ήταν αυτός, που ο χρησμός υπονοούσε. Τον έστειλαν να τον αντιμετωπίσει.

Ο Αέτιος, καλού κακού, φρόντισε να ξεσηκώσει κατά του Αττίλα και τους γερμανικούς λαούς που ζούσαν στον Ρήνο. Ανάμεσά τους ήταν και οι Βησιγόθοι με τον βασιλιά τους Θεοδώριχο Α'. Οι δυο στρατοί συναντήθηκαν, στις 14 Ιουνίου 451, στο Κάμπους Μαριάκους (Καταλαυνικά πεδία). Η μάχη κράτησε όλη τη μέρα και κόπασε, όταν νύχτωσε. Στην πεδιάδα κείτονταν 160.000 νεκροί κι ανάμεσά τους ο Θεοδώριχος. Όμως, ο Αττίλας είχε νικηθεί. Έστησε μια σειρά από άμαξες, να μοιάζουν με στρατόπεδο, κι έφυγε μέσα στη νύχτα. Όταν το άλλο πρωί, ο Αέτιος ξεκίνησε νέα επίθεση, κυριεύσε έναν άδειο καταυλισμό.

Κάνοντας κύκλο, ο Αττίλας βάδισε εναντίον της Ρώμης που ήταν αφρούρητη. Φόβος και τρόμος συγκλόνισε τους Ρωμαίους που έσπευδαν να κρυφτούν. Ο πάπας Λέων Α' (440 - 460) έκανε λιτανεία και βγήκε να συναντήσει τον επιδρομέα, προσφέροντας δώρα. Ο βασιλιάς των Ούννων που γνώριζε για την προφητεία, σκέφτηκε πως ίσως να ήταν ο Λέων αυτός που υπονοούσε ο χρησμός κι όχι ο Αέτιος. Δέχτηκε τα δώρα, δέχτηκε κι ένα γερό ποσόν κι αποχώρησε. Δυο χρόνια αργότερα, στα 453, παντρεύτηκε τη Γερμανίδα πριγκίπισσα Ιδαλκώ, που τον σκότωσε τη νύχτα του γάμου τους, την ώρα που κοιμόταν. Το βασίλειο των Ούννων διαλύθηκε σχεδόν αμέσως.

Ο Αέτιος γύρισε στη Ρώμη, όπου τον δέχτηκαν με τιμές ήρωα. Μη αντέχοντας τη δόξα του στρατηγού του, ο Ουαλεντινιανός τον σκότωσε με τα ίδια του τα χέρια, το 454. Ο αυτοκράτορας πέθανε τον επόμενο χρόνο. Η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία επέζησε άλλα είκοσι χρόνια. Στα 476, ο βασιλιάς των βαρβάρων Ερούλων, Οδόακρος, μπήκε στη Ρώμη, εκθρόνισε τον τελευταίο αυτοκράτορα, Ρωμύλο Αυγουστύλο, του παραχώρησε μια σύνταξη και διέλυσε το ρωμαϊκό κράτος.

1645: Στη μάχη του Νάσεμπι στο Νορθάμπτονσάιρ, κατά τον αγγλικό εμφύλιο, οι κοινοβουλευτικοί των Όλιβερ Κρόμγουελ και σερ Τόμας Φέρφαξ νικούν τους βασιλικούς του πρίγκιπα Ρούπερτ του Παλατινάτου.

1777: Το κογκρέσο υιοθετεί «τα Αστέρια και τις Ρίγες» ως επίσημη σημαία των ΗΠΑ.

1789: Ο Άγγλος πλοίαρχος Γουίλιαμ Μπλάι και οι 18 που ρίχτηκαν στη θάλασσα κατά την ανταρσία του Μπάουντι, καταφέρνουν να φτάσουν στο Τιμόρ, στις Ανατολικές Ινδίες, μετά

από ταξίδι σχεδόν 4.000 μιλίων με μια μικρή βάρκα.

1917: Μετά την έξωση του Κωνσταντίνου, ο Ελευθέριος Βενιζέλος αναλαμβάνει πρωθυπουργός ολόκληρης της Ελλάδας και την βγάζει στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο στο πλάι της Αντάντ.

1928: Γεννιέται στην Αργεντινή ο Ερνέστο «Τσε» Γκουεβέρα, διεθνής επαναστάτης και ηγέτης των ανταρτών της Κούβας. Δολοφονήθηκε στην Βολιβιανή ζούγκλα το 1967.

1940: Οι Γερμανοί κατακτητές μπαίνουν στο Παρίσι.

1941: Ο πρόεδρος Ρούσβελτ διατάζει το πάγωμα όλων των γερμανικών και ιταλικών περιουσιών στις ΗΠΑ.

1993: Ο πρόεδρος της Τουρκίας Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ ζητά από την Τανσού Τσιλέρ να σχηματίσει νέα κυβέρνηση, δίνοντας στη μουσουλμανική αλλά και «κοσμική» χώρα την

πρώτη της γυναίκα πρωθυπουργό.

2000: Σειρά ιστορικών συμφωνιών με στόχο την άμβλυση των αντιθέσεων ανάμεσα στη Βόρεια και τη Νότια Κορέα υπογράφουν οι πρόεδροι των δύο χωρών Κιμ Γιονγκ Ιλ και Κιμ Ντάε Γιουνγκ αντίστοιχα, μετά από μισό αιώνα διαμάχη. Οι δυο τους υποσχέθηκαν να εργαστούν προς την κατεύθυνση της επανένωσης των δύο κρατών σε ένα.

2015: Με 26.868 ψήφους (53%), η Φώφη Γεννηματά εκλέγεται πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, με τους αντιπάλους της, Α. Λοβέρδο και Οδ. Κωνσταντινόπουλο να λαμβάνουν 13.167 και 11.944 ψήφους αντίστοιχα.

Η 14^η Ιουνίου στον πολιτισμό

14 Ιουνίου 1936

Ο Μαξίμ Γκόρκι

Γεννημένος στις 28 Μαρτίου 1868, στη Ρωσία, ο Αλεξέι Μαξιμοβιτς Πεσκόφ έμεινε ορφανός από πατέρα στα πέντε του. Στα οκτώ, ο παππούς του τον έριξε στη βιοπάλη, να κερδίσει μόνος το ψωμί του. Ανάμεσα σε άλλα, δούλεψε βοηθός σε κατάστημα παπουτσιών, παιδί για θελήματα σε ζωγράφο εικόνων και λαντζιέρης σε ατμόπλοιο του ποταμού Βόλγα. Εκεί, ο μάγειρας του έμαθε ανάγνωση και τον έκανε να λατρέψει το διάβασμα. Οι εργοδότες του τον εκμεταλλεύονταν, η πείνα τον συντρόφευε και τα ρούχα του μαρτυρούσαν τη φτώχεια του από μακριά. Στα 21 του, αποπειράθηκε να αυτοκτονήσει. Απέτυχε αλλά, ως συγγραφέας, διάλεξε ψευδώνυμο το Γκόρκι που σημαίνει «πικρός». Ήταν, άλλωστε, ένας από τους λίγους λογοτέχνες που γνώρισε στο πετσί του, τι σημαίνει να είσαι προλετάριος και Ρώσος.

Τα βήματά του τον έφεραν στην Πετρούπολη, μαρξιστή και δυναμικό συγγραφέα, συχνά σε σύγκρουση με τον Λένιν, παρ' όλο που τάχθηκε με τους μπολσεβίκους. Τον συνέλαβαν το 1901, τον έκαναν ακαδημαϊκό το 1902, τον έδιωξαν από την ακαδημία στη συνέχεια αλλά η φήμη του συνεχώς απλωνόταν. Μετά την επανάσταση του 1905, φυλακίστηκε αλλά σύντομα η διεθνής κατακραυγή οδήγησε στην απελευθέρωσή του. Τα επόμενα χρόνια τα έζησε κυρίως στο εξωτερικό, σε ιδεολογική σύγκρουση με τους μπολσεβίκους αλλά, από το 1919, συνεργάστηκε με την κυβέρνηση του Λένιν.

Στα 1923, δημοσίευσε το αριστούργημά του, «Τα πανεπιστήμιά μου». Ουδέποτε πήγε στο πανεπιστήμιο, ό,τι γνώριζε, το έμαθε στους δρόμους, ο τίτλος κορόιδευε τη ματαιοπονία του να σπουδάσει. Οι κακουχίες τον φιλοδώρησαν με φυματίωση αλλά έγραφε ως την τελευταία του πνοή. Στα 1934, έγινε ο πρώτος πρόεδρος της νεοϊδρυμένης Ένωσης Σοβιετικών Συγγραφέων. Πέθανε στις 14 Ιουνίου 1936. Δυο χρόνια αργότερα, στη δίκη του Μπουχάριν, εκφράστηκαν υπόνοιες ότι ο Γκόρκι είχε πείσει θύμα τροτσκιστικής συνωμοσίας. Συγγραφέας διηγημάτων και μυθιστορημάτων, θεωρείται ο θεμελιωτής του ρεαλισμού και της κοινωνικής λογοτεχνίας («Η μάνα», «Στα ξένα χέρια», «Ο βυθός», «Τα πανεπιστήμιά μου» κ.ά.)

1811: Γεννιέται η Χάριετ Μπίτσερ Στόου, Αμερικανίδα μυθιστοριογράφος, γνωστή για το

μυθιστόρημα «Η Καλύβα του Μπαρμπα Θωμά» και τους αγώνες της για την απελευθέρωση των μαύρων σκλάβων. Πέθανε το 1896.

1883: Πεθαίνει ο Έντουαρντ Φιτζέραλντ, Άγγλος ποιητής, γνωστός για το έργο του «Ρουμπαγιάτ του Ομάρ Καγιάμ».

1946: Πεθαίνει ο Τζον Λότζι Μπερντ, Σκοτσέζος εφευρέτης και πρωτοπόρος στην εξέλιξη της τηλεόρασης. Είχε γεννηθεί στις 13 Αυγούστου 1888.

1962: Ιδρύεται ο Οργανισμός Ευρωπαϊκής Διαστημικής Έρευνας, που αργότερα αντικαταστήθηκε από το Ευρωπαϊκό Διαστημικό Πρακτορείο.

1987: Νικώντας στην παράταση του τελικού του «Ευρωμπάσκετ» τη Σοβιετική Ένωση με 103 - 101, η Ελλάδα αναδεικνύεται πρωταθλήτρια Ευρώπης για πρώτη φορά.

2008: Στον δεύτερο αγώνα για την τελική φάση του Euro2008, η εθνική Ελλάδας χάνει 1 – 0

από τη Ρωσία.